

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณี การแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ซ.

ระหว่าง	ธนาคาร ย.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ
	บริษัท ซ.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

การแจ้งผลการรวมธุรกิจ

ด้วยธนาคาร ย. ได้ยื่นแบบแจ้งผลการรวมธุรกิจ พร้อมเอกสารหลักฐานตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ เพื่อขอแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ซ. ซึ่งได้กระทำการรวมธุรกิจ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้แจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ซ. มีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจ

๑.๑ ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ

ธนาคาร ย. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxxxx จดทะเบียนจัดตั้งเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๓๕ ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑^๑ โดยธนาคาร ย. มีรายได้รวมในปี ๒๕๖๔ จำนวน xx,xxx ล้านบาท โดยผู้ถือหุ้นร้อยละ ๙๙.๖๖ คือ U.

ธนาคาร ย. มีบริษัทย่อยจำนวน ๑ บริษัท คือ **บริษัท ย.๑** เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxxxx จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทเมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์ โดยในปี ๒๕๖๔ มีรายได้รวม จำนวน xxx,xxx,xxx บาท

^๑ นอกจากนี้ ธนาคาร ย. ยังเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจการค้าหลักทรัพย์ที่เป็นหน่วยลงทุน ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และผู้ค้าสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

๑.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

บริษัท ช. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxxxxxxxxxxx จัดทะเบียนจัดตั้งบริษัทในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๒๘ ประกอบธุรกิจการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล โดยมีรายได้รวมในปี ๒๕๖๔ จำนวน x,xxx ล้านบาท โดยผู้ถือหุ้นร้อยละ ๙๙.๙๙ คือ ธนาคาร ช.๑

บริษัทที่มีอำนาจควบคุมสูงสุดของ บริษัท ช. คือ ธนาคาร ช.๑ ซึ่ง ธปท. ได้จัดประเภทของธนาคารดังกล่าวไว้เป็น “สาขาธนาคารต่างประเทศ” โดยหมายถึง สำนักงานของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตจาก ธปท. ให้ดำเนินการแทนธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ โดยดำเนินการได้เฉพาะที่เกี่ยวกับการติดต่อ ประสานงาน การแนะนำลูกค้า และการรวบรวมข้อมูล เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับฐานะทางการเงินของลูกค้าและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน เพื่อส่งให้สำนักงานใหญ่ หรือสำนักงานอื่น ๆ ของธนาคารเท่านั้น

๒. ข้อมูลการรวมธุรกิจ

๒.๑ วันที่รวมธุรกิจ

๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

๒.๒ วันที่แจ้งผลการรวมธุรกิจ

๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

๒.๓ วิธีการรวมธุรกิจ

ธนาคาร ย. ได้เข้าซื้อหุ้นของบริษัท ช. ร้อยละ ๙๙.๙๙ ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดของบริษัท โดยมีมูลค่าธุรกรรม จำนวน x,xxx,xxx,xxx.xx บาท

๒.๔ วัตถุประสงค์ของการรวมธุรกิจ

ธนาคาร ย. ได้ชี้แจงว่า ต้องการขยายการประกอบธุรกิจในประเทศไทย โดยเข้าซื้อกิจการลูกค้ารายย่อยจากธนาคารซีทีแบงก์ โดยการเข้าซื้อผ่านบริษัท ช. ตามที่ธนาคาร ช.๑ ได้มีการประกาศขายธุรกิจธนาคารกลุ่มลูกค้าบุคคล (Consumer Banking) ของธนาคาร

๓. โครงสร้างผู้ถือหุ้นหลังการรวมธุรกิจ

ภายหลังการรวมธุรกิจ ธนาคาร ย. มีสัดส่วนหุ้นในบริษัท ช. ร้อยละ ๙๙.๙๙

นอกจากนี้ ธนาคาร ย. ได้แจ้งเปลี่ยนแปลงชื่อนิติบุคคลจากเดิม “บริษัท ช.” เป็น “บริษัท ยช.”

๔. ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

๔.๑ ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ คือ ธนาคาร ย. ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ โดยเป็นธุรกิจเกี่ยวกับการรับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชนที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้ และใช้ประโยชน์จากเงินนั้นโดยวิธีหนึ่งวิธีใด เช่น ให้สินเชื่อ ซื้อขายตัวแลกเปลี่ยนหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด ซื้อขายเงินปริวรรตต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งการประกอบธุรกิจดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

๔.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ คือ บริษัท ช. ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล (Consumer Banking) ซึ่งบริษัทดังกล่าวเดิมเป็นธุรกิจที่อยู่ภายใต้ธนาคาร ช.๑ ซึ่งมีสถานะเป็นสาขาของธนาคารต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตจาก ธปท. ให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยสามารถประกอบธุรกิจได้เหมือนธนาคารพาณิชย์และอาจขออนุญาตจัดตั้งสาขาเพิ่มเติมได้ ๒ สาขา อย่างไรก็ตาม ธนาคาร ช. ได้มีการประกาศขายเฉพาะธุรกิจการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล (Consumer Banking) ในประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศไทย โดยในกรณีของประเทศไทย ธนาคาร ช. ได้ดำเนินการปรับโครงสร้างภายในของธุรกิจดังกล่าวให้อยู่ภายใต้บริษัท ช. ก่อนเพื่อขายออกไปให้แก่ธนาคาร ย. ตามข้อมูลการรวมธุรกิจในครั้งนี้

ดังนั้น จากการพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจของธนาคาร ย. และบริษัท ช. พบว่า สินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ คือ การให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคล (Consumer Banking) เนื่องจากธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีความทับซ้อนกันระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจกับผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

๕. ขอบเขตตลาด

๕.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้อง (Relevant Product Market)

• การทดแทนด้านอุปสงค์

เมื่อพิจารณาการขอสินเชื่อของผู้บริโภคโดยทั่วไป พบว่า ผู้บริโภคสามารถยื่นขอสินเชื่อได้จากสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่ ธพท. เป็นผู้กำกับดูแลตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง (Non-bank) โดยสถาบันการเงินจะพิจารณาถึงความสามารถในการกู้และการชำระหนี้ของลูกค้าเป็นหลัก โดยสินเชื่ออาจเป็นได้ทั้งสินเชื่อที่มีหลักประกันหรือสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้

สินเชื่อสามารถแบ่งประเภทได้ตามลักษณะของผู้ขอสินเชื่อ ๓ ประเภท ดังนี้^๒

๑. สินเชื่อส่วนบุคคล เป็นสินเชื่อเพื่อซื้อสินค้าหรือบริการ เพื่อการอุปโภคบริโภค ตามความต้องการของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งถือเป็นสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน (Clean Loan) ที่สถาบันการเงินมอบให้แก่บุคคลธรรมดาโดยไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ ซึ่งรวมถึงการให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิงในสินค้าที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ได้จำหน่ายเอง เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้างสรรพสินค้า โดยชำระค่าสินค้าด้วยเงินที่ได้จากการขอสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งหนึ่ง โดยจุดเด่นขอสินเชื่อส่วนบุคคลคือการขออนุมัติง่าย เน้นความสะดวกรวดเร็ว ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้โดยทันที แต่ก็เป็นสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมสูง กล่าวคือ ธพท. กำหนดให้สถาบันการเงินสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ หรือค่าธรรมเนียมใด ๆ รวมกันต้องไม่เกินอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี โดยคำนวณแบบลดต้นลดดอก (effective rate) นอกจากนี้ สินเชื่อส่วนบุคคลมีรูปแบบการให้สินเชื่อจำนวน ๓ รูปแบบ คือ (๑) ทำสัญญาและรับเงินไปตั้งก่อน (๒) ทำสัญญาเพื่อรับวงเงินหมุนเวียน แล้วใช้บัตรกดเงินสดเบิกเงินออกมาเมื่อต้องการใช้ และ (๓) ทำสัญญาเช่าซื้อสินค้าแบบรายคืน^๓

๒. สินเชื่อนิติบุคคล เป็นสินเชื่อสถาบันการเงินปล่อยกู้ให้กับบริษัท ห้าง ร้านที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลเป็นผู้ขอสินเชื่อเพื่อลงทุนหรือขยายธุรกิจ มีกำหนดระยะเวลาชำระเงินต้นและดอกเบี้ยที่แน่นอน

๓. สินเชื่อภาครัฐ เป็นสินเชื่อที่สถาบันการเงินปล่อยกู้ให้กับภาครัฐ มักอยู่ในรูปแบบของพันธบัตรชดเชยการขาดดุลงบประมาณ แต่ปัจจุบันไม่ค่อยพบสินเชื่อประเภทนี้แล้ว

ดังนั้น เมื่อพิจารณาสินเชื่อส่วนบุคคลในด้านอุปสงค์ พบว่า สินเชื่อส่วนบุคคลมีความแตกต่างจากสินเชื่อประเภทอื่นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากสถานะของผู้กู้เป็นเหตุของการปล่อยกู้ของสถาบันการเงินที่แตกต่างกัน

^๒ นอกจากนี้ สินเชื่อยังสามารถแบ่งประเภทได้อีกหลายรูปแบบ เช่น การแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อ (สินเชื่อเนกประสงค์ สินเชื่อบ้าน สินเชื่อรถ และอื่น ๆ) การแบ่งตามระยะเวลา (สินเชื่อระยะสั้น, สินเชื่อระยะยาว) แต่ส่วนใหญ่ๆ มักแบ่งตามประเภทของสินเชื่อตามลักษณะของผู้ขอสินเชื่อ (ที่มา: บทความเรื่อง “รู้ก่อนกู้ เลือกสินเชื่อที่ใช่ เพื่อดอกเบี้ยที่เหมาะสม”. เว็บไซต์: <https://www.umayplus.com>. สืบค้นวันที่ ๙ มี.ค. ๒๕๖๖.)

^๓ ที่มา: ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน, บทความเรื่อง “สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ”. เว็บไซต์: <https://www.๑๒๑๓.or.th/th/serviceunderbot/loans/loans/Pages/personalloan.aspx>. สืบค้นวันที่ ๙ มี.ค. ๒๕๖๖.

● การทดแทนด้านอุปทาน

เมื่อพิจารณาการให้สินเชื่อของผู้ประกอบธุรกิจโดยทั่วไป พบว่า สถาบันการเงินจะให้กู้โดยพิจารณาจากความสามารถในการกู้และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าเป็นหลัก ซึ่งลูกค้าอาจมีหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มลูกค้าสินเชื่อส่วนบุคคล กลุ่มลูกค้าสินเชื่อนิติบุคคล กลุ่มลูกค้าสินเชื่อภาครัฐ โดยกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกันดังกล่าวทำให้การพิจารณาความเสี่ยงที่สินเชื่อจะกลายเป็นสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan: NPL) หรือหนี้เสีย ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนในการบริหารจัดการของผู้ให้บริการสินเชื่อแต่ละประเภทแตกต่างกัน นอกจากนี้ การคิดอัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมของสินเชื่อแต่ละประเภทก็มีความแตกต่างกัน ซึ่งทำให้โครงสร้างรายได้ของการให้บริการสินเชื่อของแต่ละประเภทแตกต่างกันด้วย จึงทำให้ธนาคารพิจารณาได้ว่าสินเชื่อของลูกค้าแต่ละกลุ่มแตกต่างกันและทดแทนกันไม่ได้

เมื่อพิจารณาสินเชื่อตามวัตถุประสงค์ของสินเชื่อรายย่อยทั้ง ๕ ประเภท ได้แก่ (๑) สินเชื่อเพื่อการศึกษา (๒) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (๓) บัตรเครดิต (๔) เช่าซื้อรถ (๕) สินเชื่ออเนกประสงค์ แบบมีหลักประกัน และ (๖) สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ พบว่า สินเชื่อที่พิจารณาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวมีความแตกต่างกัน ทำให้สถาบันการเงินมีการคำนวณอัตราดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในวิธีที่แตกต่างกัน จึงทำให้ธนาคารพิจารณาได้ว่าสินเชื่อตามแต่ละวัตถุประสงค์แตกต่างกันและทดแทนกันไม่ได้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาคูณสมบัติของผู้ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. พบว่า ธปท. กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจที่สามารถให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลได้มีเพียง ๓ ประเภท คือ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง (Non-bank) โดยผู้ประกอบธุรกิจประเภทอื่น^๔ เช่น สถาบันการเงินเฉพาะกิจ อย่างธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME Bank) หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น ไม่สามารถให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลได้

ดังนั้น เมื่อพิจารณาสินเชื่อส่วนบุคคลในด้านอุปทาน พบว่า สินเชื่อส่วนบุคคลมีความแตกต่างจากสินเชื่อประเภทอื่นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากสถานะของผู้กู้และวัตถุประสงค์ของการกู้ เป็นเหตุของการปล่อยกู้ของสถาบันการเงินที่แตกต่างกัน รวมถึงสถานะของผู้ให้กู้ที่กำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

๕.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

โดยทั่วไป ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงินต้องได้รับอนุญาตจาก ธปท. ก่อนดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ซึ่งต่อให้เป็นผู้ประกอบธุรกิจต่างประเทศก็ต้องขออนุญาตจาก ธปท. ตามประเภทธุรกิจที่หน่วยงานกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำให้ในการพิจารณาด้านภูมิศาสตร์เกี่ยวกับการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลจะพิจารณาถึงการให้บริการในเขตประเทศไทยเป็นระดับประเทศ

ดังนั้น ขอบเขตตลาดสำหรับการรวมธุรกิจครั้งนี้คือ ตลาดการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลในประเทศไทย

^๔ นอกจากธุรกิจการเงินที่ ธปท. กำกับดูแลโดยตรงแล้ว ธปท. ยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบธุรกิจการเงินตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงการคลังในหน่วยงาน ๒ ประเภทด้วย ได้แก่ ๑. สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละสถาบันฯ ในการดำเนินการตามแต่ที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายนั้น ๆ ปัจจุบันมีจำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ (๑) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME Bank) (๒) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) (๓) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK) (๔) ธนาคารออมสิน (๕) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (๖) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (๗) บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (๘) บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม และ ๒. บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ซึ่งเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บข้อมูลบัญชีสินเชื่อและประวัติการชำระสินเชื่อทุกประเภทของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ซึ่งส่งมาจากสถาบันการเงินและบริษัทที่เป็นสมาชิกเครดิตบูโร

๖. ข้อมูลธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ

สำหรับสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ เป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน (Clean Loan) ที่ให้แก่บุคคลธรรมดาโดยไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ ซึ่งรวมถึงการให้เช่าซื้อและการให้เช่าแบบลีสซิ่งในสินค้าที่ผู้ให้เช่าซื้อไม่ได้จำหน่ายเอง เช่น ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าในห้างสรรพสินค้า โดยชำระค่าสินค้าด้วยเงินที่ได้จากการขอสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งหนึ่ง (ยกเว้นสินค้าประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์)^๔ โดยสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับถือเป็นสินเชื่อรายย่อยประเภทหนึ่งตามนิยามของ ธปท. ที่มีการกำกับดูแลการให้บริการสินเชื่อรายย่อยของผู้ประกอบธุรกิจในประเทศไทย^๖

ธปท. มีการกำกับให้การคิดดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ รวมกันแล้วไม่เกินร้อยละ ๒๕ ต่อปี โดยคำนวณดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก (effective rate) นอกจากนี้ อาจมีการคิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมตามที่จ่ายจริงและสมควรแก่เหตุ เช่น ค่าอากรแสตมป์ ค่าติดตามทางกฎหมาย แต่ต้องไม่นำค่าใช้จ่ายดังกล่าวข้างต้นมารวมกับหนี้ที่ค้างชำระเพื่อคิดดอกเบี้ยและค่าปรับอีก

ผู้ให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของ ธปท. ได้แก่ (๑) ธนาคารพาณิชย์ (๒) บริษัทเงินทุน และ (๓) บริษัทที่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลัง (Non-bank)

ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยพบว่า สินเชื่อส่วนบุคคลในช่วงปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ พบว่า การให้สินเชื่อแก่ลูกค้าโดยรวมในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยยอดสินเชื่อส่วนบุคคลคงค้างของปี ๒๕๖๔ อยู่ที่ ๗๐๗,๗๑๕ ล้านบาท^๗ ซึ่งถือเป็นภาพรวมของตลาดสินเชื่อส่วนบุคคลและจะใช้เป็นฐานในการคำนวณส่วนแบ่งตลาดสินเชื่อส่วนบุคคลในปี ๒๕๖๔ ต่อไป

๗. ส่วนแบ่งตลาด

การพิจารณาส่วนแบ่งตลาดในตลาดการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลในประเทศไทย เป็นไปเพื่อพิจารณาว่ากรณีการรวมธุรกิจครั้งนี้เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญซึ่งเข้าข่ายต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจหรือไม่ ตามหลักเกณฑ์ในประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓

สืบเนื่องจากข้อมูลของ ธปท. พบว่า สินเชื่อส่วนบุคคลในปี ๒๕๖๔ พบว่า ยอดคงค้างของสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่ที่ ๗๐๗,๗๑๕ ล้านบาท ซึ่งถือเป็นขนาดของตลาด (Market Size) และนำไปใช้เป็นฐานในการคำนวณส่วนแบ่งตลาดในครั้งนี้

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดจากปริมาณการให้สินเชื่อส่วนบุคคลของธนาคาร ย. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) และบริษัท ซ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ) โดยใช้ข้อมูลเงินให้สินเชื่อแก่ลูกค้าและดอกเบี้ยค้างรับสุทธิจาก ธปท. พบว่า ในตลาดการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลในประเทศไทย

^๔ สินเชื่อส่วนบุคคลประเภทนี้ถูกกำกับดูแลโดยกระทรวงการคลังและแบงก์ชาติ แบ่งได้เป็น ๓ รูปแบบ คือ (๑) ทำสัญญาและรับเงินไปตั้งก่อน (๒) ทำสัญญาเพื่อรับเงินหมุนเวียน แล้วใช้บัตรเครดิตเงินสดเบิกเงินออกมาเมื่อต้องการใช้ (๓) ทำสัญญาเช่าซื้อสินค้าแบบรายชิ้น

^๖ ธปท. มีการกำกับดูแลสินเชื่อรายย่อยที่มีการให้บริการแก่ลูกค้าในกลุ่มต่าง ๆ โดยสินเชื่อรายย่อย แบ่งประเภทได้ตามวัตถุประสงค์ของความต้องของบุคคลนั้น ๆ ได้ ๕ ประเภท ได้แก่ (๑) สินเชื่อเพื่อการศึกษา (๒) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (๓) บัตรเครดิต (๔) เช่าซื้อรถ (๕) สินเชื่ออเนกประสงค์แบบมีหลักประกัน (๖) สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ (ที่มา: เว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย <https://www.๑๒๑๓.or.th/th/serviceunderbot/loans/loans/Pages/retailloan.aspx>)

^๗ ยอดสินเชื่อคงค้างของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ โดยรวมทั้งกรณีที่เป็นสินเชื่อแบบไม่รวมที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน และแบบที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน (ที่มา: ข้อมูลสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับจากเว็บไซต์ธนาคารแห่งประเทศไทย https://app.bot.or.th/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=907&language=TH)

ปี ๒๕๖๔ ธนาคาร ย. (ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx และธนาคาร ช.๑ (ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ) มีส่วนแบ่งตลาดร้อยละ x.xx โดยภายหลังการรวมธุรกิจ ธนาคาร ย. มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ x.xx

เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด พบว่า ส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ ๓ รายแรกในตลาดการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลในประเทศไทย ปี ๒๕๖๔ ได้แก่ (๑) ธนาคาร ก. ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ xx.xx (๒) ธนาคาร ข. ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ xx.xx และ (๓) ธนาคาร ค. ส่วนแบ่งตลาดร้อยละ xx.xx โดยเมื่อพิจารณาส่งส่วนแบ่งตลาดของผู้ประกอบธุรกิจ ๓ รายแรกดังกล่าวรวมกัน (CR๓) เท่ากับร้อยละ ๔๗.๔๓ ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ ดังนั้น ตลาดการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลในประเทศไทย ปี ๒๕๖๔ จึงไม่มีผู้ประกอบการรายใดที่เข้าข่ายหลักเกณฑ์ผู้ประกอบการซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามข้อ ๓ (๑) และ ๓ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ ดังนั้น การรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ช. ดังกล่าวจึงเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเข้าข่ายต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ” ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หมายความว่า การรวมธุรกิจที่ยอดเงินขายของผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งหรือของผู้ประกอบธุรกิจที่จะรวมธุรกิจในตลาดใดตลาดหนึ่งรวมกันตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป และไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด”

ประเด็นวินิจฉัย

การรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ช. เป็นการรวมธุรกิจที่ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยดังนี้

๑. ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๒. การรวมธุรกิจดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

๓. การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่หนึ่ง คือ ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ธนาคาร ย. และบริษัท ช. ได้จัดตั้งบริษัทในประเทศไทย เพื่อประกอบธุรกิจในประเทศไทย จึงถือเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สอง คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ธนาคาร ย. ได้เข้าซื้อหุ้นร้อยละ ๙๙.๙๙ ในบริษัท ช. ซึ่งเป็นการเข้าซื้อหรือได้มาซึ่งหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง ณ สิ้นวันใดวันหนึ่ง เพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจอื่น ตามข้อ ๔ (๒) ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการเข้าซื้อสินทรัพย์หรือหุ้น เพื่อควบคุมนโยบายการบริหารธุรกิจ การอำนวยการ หรือการจัดการที่เป็นการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงมีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจด้วยการเข้าซื้อหุ้น ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเป็นประการที่สาม คือ การรวมธุรกิจดังกล่าวเป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในกรณีนี้คือ ตลาดการให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลในประเทศไทย พบว่า ทั้งก่อนและหลังการรวมธุรกิจ ไม่มีผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดในตลาดดังกล่าว เนื่องจากไม่มีผู้ประกอบธุรกิจรายใดที่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมาเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไป ตามข้อ ๓ (๑) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ฉบับลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ และผู้ประกอบธุรกิจสามรายแรกไม่มีส่วนแบ่งตลาดในปีที่ผ่านมารวมกันเกินกว่าร้อยละเจ็ดสิบห้าขึ้นไป ตามข้อ ๓ (๒) ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าฉบับดังกล่าว และเมื่อพิจารณายอดขายในตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ พบว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจและผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจมียอดขายเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท จึงถือว่าการรวมธุรกิจดังกล่าวเป็น “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง” ตามความในข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑

เมื่อการรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ช. เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง จึงเข้าองค์ประกอบที่จะต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ธนาคาร ย. ซึ่งได้กระทำการรวมธุรกิจกับบริษัท ช. เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และได้แจ้งผลการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถือเป็นการแจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติรับทราบการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างธนาคาร ย. และบริษัท ซี. ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า